

**Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamus, mis käsitleb "Ettepanekut otsuse kohta nõukogu otsuse 2002/463/EÜ muutmiseks, millega võetakse vastu välispiiride ning viisa-, varjupaiga- ja sisse-
rändepoliitika alase halduskoostöö tegevusprogramm (ARGO-programm)".**

COM(2004) 384 final – 2004/0122 (CNS)

(2005/C 120/14)

Komisjon otsustas 10. juunil 2004 konsulteerida EÜ asutamislepingu artikli 262 kohaselt Euroopa majandus- ja sotsiaalkomiteega ülalmainitud teemal.

Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja kodakondsuse osakond, kelle ülesandeks oli tööde ettevalmistamine, võttis oma arvamuse vastu 22. septembril 2004 (raportöör: hr **PARIZA CASTAÑOS**)

Komitee võttis 412-ndal plenaaristungil 27. ja 28. oktoobril 2004. a (27. oktoobri istungjärgul) 172 poolthääle, 2 vastuhääle ja 5 erapooletu häälega vastu järgmise arvamuse:

1. Sissejuhatus

1.1 Amsterdami lepinguga loodi ühenduse poliitikasse uus samm, mis põhineb Euroopa ühtse vabadus-, turvalisus- ja õigusruumi loomisel ning kuhu kuuluvad ühenduse välispiiride kontroll ning viisa-, varjupaiga- ja sisserändepoliitika.

1.2 Tamperes 1999. a oktoobris toimunud Euroopa Liidu Ülemkogu kohtumisel käsitleti erinevaid ettepanekuid ELi sisse- rände- ja varjupaigapoliitika osas.

1.3 Üks Tamperes tehtud ettepanekutest käsitleb liikmesriikide piirivalve koostöö ja vastastikuse tehnilise abi tõhustamist: see ettepanek esitati ülemkogu istungitel nii Sevillas (2002) kui Thessalonikis (2003).

2. Komisjonipoolne ettepanek

2.1 ARGO-programm on mõeldud välispiiride ning viisa-, varjupaiga- ja sisserändepoliitika alase halduskoostöö arendamiseks. See programm võeti nõukogu poolt vastu 13. juunil 2002, samal päeval kinnitati heaks ka välispiiride haldamise plaan.

2.2 Programmi eesmärgiks on koostöö arendamine, ELi õiguse ühtse rakendamise toetamine, ühenduse seadusandluse tõhusam rakendamine, teenuste organiseerimisel ühenduse mõõtmega arvestamine ja vastuvõetud meetmete läbipaistvuse suurendamine.

2.3 Eesmärkide saavutamiseks valiti välja neli konkreetset tegutsemise valdkonda: välispiirid, viisa-, varjupaiga- ja sisserändepoliitika.

2.4 Piiride osas on eesmärgiks saavutada ELi õigusaktidega ettenähtud kontrolli käivitamine ning sealjuures erilise tähelepanu all on Schengeni *acquis*, mis näeb ette piirivalve ja piirikaitse meetmete ühtlustamist ning mainitud meetmete tõhususe parandamist.

2.5 Viisade osas on eesmärgiks tagada nende väljaandmise vastavust ELi seadusandlusele, st viisade kontrolli ja turvalisuse meetmete ühtlustamist; viisaankeetide mudelite ja viisade saamiseks vajalike nõuete harmoniseerimist ning viisade üldrežiimi suhtes erandite kindlaks määramist. Seda tehakse selleks, et progressiivselt konsulaarprotseduuridealast koostööd tõhus- tada.

2.6 Sisserände osas on planeeritud arendada ühtseid eeskirju, mille eesmärgiks on jõuda ühtse arusaamani pagulasseisundi suhtes, pagulasseisundi saamiseks esitatud taotluse käsitleva pädeva riigi määramine vastava protseduuri abil, tagades vasta- vate riiklike seaduste ühtlustamise eesmärgiga kehtestada miini- mumnõuded antud alal.

2.7 Sisserände osas on eesmärgiks seatud ühtse seadusand- luse loomine riiki sisenemise ja riigis viibimise tingimuste kehtestamise alal kolmandate riikide kodanike osas ning ühtse Euroopa staatus kehtestamine pikaajalise elamisloa osas. Eesmärgiks on luua võimalused majanduslikel põhjustel toimuva sisserände seadustamiseks ning võitlemaks ebaseadus-liku sisserände vastu.

2.8 Sevillas toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel paluti komisjonil uurida välispiiride kontrolliga seotud rahaliste kulu- tuste problemaatikat. Komisjoni hinnangul on kiire lahenduse leidmiseks vaja ära oodata finantsperspektiivid 2007. a algavaks perioodiks. Samuti on komisjon seisukohal, et ARGO muut- mine on ajutine seni, kuni tuleviku finantsperspektiivid on kindlaks määratud.

2.9. Komisjon on ARGO programmi esimest tegevusaastat (2003) käsitlevas hinnangus leidnud, et viimane on alakasu- tanud programmile määratud vahendeid (üle poole jäi kasuta- mata). Põhjuseks on liikmesriikide ametkondade omavahelised koostööraskused projektide väljatöötamisel, mille arengut ja rahastamist antud programm ette näeb.

2.10 Seetõttu tuleks ARGO programmi osas taotleda järgnevaid muudatusi: soovitakse laiendada välispiiride alal teostatavatele riiklikele projektidele antavat rahalist abi, kui need keskenduvad komisjoni iga-aastases tegevuskavas ära toodud, kooskõlastatult ARGO-komiteega, objektiivsete kriteeriumite (riski hindamise alal) abil kindlaks määratud strateegiliste piiripunktide struktuursetele nõrkustele.

2.11 ARGO programmile on kavas eraldada 2006. a eelarvest 46,1 miljonit €, samas oli 2004. a see summa 21,3 miljonit.

2.12 Ühenduse huvid on tagatud asutamislepingu artiklite 62, 63 ja 66 ja Schengeni *acquis*'ga. Asutamislepingu raamistikus on Suurbritannia ja Iirimaa samuti kõnealuse otsuse heaks kiitnud.

3. Märkused

3.1 EMSK peab ARGO programmi muutmist vajalikuks, nii võiksid ka välispiire käsitlevad siseriiklikud projektid saada rahalist tuge. Sealjuures on oluline rõhutada, et projektide strateegiline iseloom peab komisjoni ettepanekul olema kooskõlastatud ARGO komiteega, seda eriti lähtuvalt enamiku liikmesriikide poolt kinnitatud objektiivsetele kriteeriumitele toetuvast riskide hindamisest.

3.2 Liikmesriikide ametkondade vahelised koostööraskused ARGO programmi raames on selgelt välja toonud riikide välispiiride alase koostöö nõrkused.

3.3 EMSK on seisukohal, et tulevikus on vaja minna lihtsast riikidevahelisest halduskoostööst edasi ning luua solidaarne ühenduse süsteem välispiiride, viisade-, varjupaiga- ja sisserändepoliitika osas. Seda peab tegema ühtse poliitika osana ning finantsperspektiivide väljatöötamisel 2007. a algavaks perioodiks peaks selle lähenemisega arvestama.

3.4 EMSK ei mõista Euroopa välispiiride haldamise- ja operatiivkoostööameti loomise käigus nõukogus esile kerkinud viivitusi ja probleeme. ⁽¹⁾

3.5 EMSK nõuab, et välispiiride, viisade, varjupaiga ja sisserände alase koostöö osas tagaksid liikmesriikide vastavad ametiasutused alati humaanse ja inimväärika käsitluse, kooskõlas ELi põhiõiguste harta ja rahvusvaheliste inimõiguste alaste konventsioonidega.

3.6 Euroopa piirivalveagentuuri määrust käsitleva EMSK arvamuse ⁽²⁾ märkused on ka käesolevas arvamuses järgnevalt välja toodud:

3.6.1 "EMSK soovib, et üha enam tõhustatud piirikontroll ei avaldaks mõju varjupaigaõigusele. Reaalsuses on palju neid inimesi, kellel on õigus rahvusvahelisele kaitsele aga kes jõuavad ELi välispiirile ebaseaduslike teid pidi. Pädevad ametiasutused peavad nendele isikutele tagama, et viimased võiksid esitada taotluse enda kaitsele, mis tuleb läbi vaadata rahvusvahelistest konventsioonidest, riiklikust ja ühenduse seadusandlusest juhindudes. Enne taotluse administratiivse ja juriidilise käsitluse ametlikku lõpetamist ei tohi neid inimesi riigist välja saata ning neile tuleb tagada adekvaatne kaitse."

3.6.2 "Välispiiride kontrolli puudusi kasutavad tihti inimkaubanduse eesmärgil ära kriminaalsed grupeeringud. Need grupeeringud ei kohku oma illegaalsete kasude tõstmise eesmärgil tagasi ka inimeste suurde ohtu seadmise ees. EMSK märkis oma arvamuses, mis käsitleb salajase sisserände ja inimkaubanduse ohvritele antavate lühiajaliste elamislubade andmist järgmist: ⁽³⁾ kompetentsed ametkonnad peavad võrdselt tegelema nii ohvrite kaitsega, eriti riskirühmi silmas pidades (alaealisi ja seksuaalse ärakasutamise ohvriks langenuid) kui ka inimkaubandusega tegelevate kriminaalsete grupeeringute vastase võitlusega."

3.6.3 "EMSK on juba oma varasemates arvamustes esile toonud, et korrekse välispiiride valve teostamiseks on vajalik sisse seada liikmesriikide piirivalveüksuste vaheline tõhus koostöö ja saavutada kontaktametnike abil koostöö põgenike päritoluriikide ja transiitriikide vastavate ametkondadega."

Brüssel, 27. oktoober 2004

Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee
president
Anne-Marie SIGMUND

⁽¹⁾ COM(2003) 687 final — 2003/0273 (CNS)

⁽²⁾ Vt EMSK 29. jaanuaril 2004. a vastu võetud arvamust, mis käsitleb "Nõukogu määruse ettepanekut, mis käsitleb Euroopa välispiiride haldamise- ja operatiivkoostööameti loomist" (ELT C 108, 30.4.2004 — raportöör: hr Pariza Castaños)

⁽³⁾ Vt EÜT C 221, 17.9.2002 (raportöör: hr Pariza Castaños)